

povídají, že k takovému čtení příliš nedocházelo.¹⁾ Spíše se uhaduje záměr, ten se formuluje a interpretuje tak, že se trochu obmění a rozvede, část mezi tzv. záměrem autorovým a jeho kritickou rekonstrukcí a obměnami, tedy kniha sama, slouží jen k citování charakteristických míst.

Aspekty, stanoviska autora, formulovaná především vypravěčem, jsou tu tedy základní látkou. V tomto směru se Vaculíkova kniha valně neliší od Kunderova Žertu. — Stejně jako on představuje především zásobárnu podnětů a přímo i konkrétních obrátů, figur, pro dobovou konverzaci. V tom je — kromě záměny parciálního a univerzálního — její základní speciální funkce.

Z toho především jedno je nesmírně houževnatě zapuštěno: ruralistická teorie o původnosti moravského venkova, o integritě rozrušované na všech stranách vpádem špatné civilizace s paneláky, nestylovým nábytkem, i špatným, prázdným poměrem nejen ke krajině, ale ke všemu vůbec. S nedostatkem původnosti, s diktátem konzumní módnosti: „Snad stejně vzácná je dneska řádná noc jako národ, který si troufne žít bez neonů či dokonce po svém“ (str. 11). „Ale co naplat, když tam, kde měl šumět rybnatý potok, šumí stoka, a kde ze tmy mělo svítit okno mlýna, stojí bloky a bloky činžovních oken“ (str. 12). Odpor k civilizaci je tak svérázný, že pokládá za vhodné ukončit jeden z moralizujících odstavců slovy: „A proto: Bejvejte si tam americky, vy kopie český! Protože: co komu dáváte, koňové monopolní“ (str. 102).

Věru nevím, zda je amerikanizace našeho života tak znepokojující. Když už jde o takto publicisticky pojatou nechuť k dobovým tendencím, nezdá se mi, že by amerikanizace našeho života byla tím nejzávažnějším, nad čím by se měl publicista u uplynulých desetiletí pozastavovat.

Nenapadá-li už samotného autora, zda stálé poukazování na prázdnotu prefabrikovaného života nepatří také zákonitě a logicky k tomuto životu — a není-li nutné hledat plodnější

¹⁾ Zarážejí některá nedopatření přímo technická: Milan Jungmann (Slovenské pohľady 1/68) v obsírně založené studii uvádí jako zvlášť příznačný doklad troji vyprávění o témž příběhu zešilejšího stolaře. V mém exempláři se vyskytuje čtyřikrát. Je-li predestinace, nemusí být zřejmá ani aritmetiky.